

Chapter 1

सुभाषितानि

अभ्यासः

प्रश्न : 1 :सर्वान् श्लोकान् सस्वरं गायत।(सभी श्लोकों को स्वर से गाएँ)

उत्तर :

छात्राः स्वयं गायन्तु।

प्रश्न: 2 :यथायोग्यं श्लोकांशान् मेलयत

(क)
धनधान्यप्रयोगेषु
विस्मयो न हि कर्तव्यः
सत्येन धार्यते पृथ्वी
सद्भिर्विवादं मैत्री च
आहारे व्यवहारे च

(ख)
- नासद्भिः किञ्चिदाचरेत्।
- त्यक्तलज्जः सुखी भवेत्।
- बहुरत्ना वसुन्धरा।
- विद्यायाः संग्रहेषु च।
- सत्येन तपते रविः।

उत्तर :

(क)
धनधान्यप्रयोगेषु
विस्मयो न हि कर्तव्यः
सत्येन धार्यते पृथ्वी

(ख)
- नासद्भिः किञ्चिदाचरेत्।
- त्यक्तलज्जः सुखी भवेत्।
- बहुरत्ना वसुन्धरा।

Class 7 Sanskrit

सद्भिर्विवादं मैत्री – विद्यायाः संग्रहेषु च।
आहारे व्यवहारे च – सत्येन तपते रविः ।

प्रश्नः 3 : एकपदेन उत्तरत

(क) पृथिव्यां कति रत्नानि ?

उत्तर :
त्रीणि।

(ख) मूढैः कुत्र रत्नसंज्ञा विधीयते ?

उत्तर :

पाषाणखण्डेषु।

(ग) पृथिवी केन धार्यते ?

उत्तर :
सत्येन।

(घ) कैः सङ्गतिं कुर्वीत ?

उत्तर :
सद्भिः

(ड) लोके वशीकृतिः का ?

उत्तर :
क्षमा।

प्रश्न: 4 :रेखाङ्कितपदानि अधिकृत्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत

(क) सत्येन वाति वायुः।

(ख) सद्भिः एव सहासीत।

(ग) वसुन्धरा बहुरला भवति।

(घ) विद्यायाः संग्रहेषु त्यक्तलजः सुखी भवेत्।

(ड) सद्भिः मैत्रीं कुर्वीत।

उत्तर :
(प्रश्ननिर्माणम्)

(क) केन वाति वायुः ?

(ख) कैः एव सहासीत ?

(ग) का बहुरला भवति ?

(घ) कस्याः संग्रहेषु त्यक्तलजः सुखी भवेत् ?

(ङ) कैः सह मैत्री कुर्वीत ?

प्रश्नः 5 : प्रश्नानामुत्तराणि लिखत

(क) कुत्र विस्मयः न कर्तव्यः ?

उत्तर :

दाने, तपसि, शौर्ये, विज्ञाने, विनये, नये च विस्मयः न कर्तव्यः।

(ख) पृथिव्यां त्रीणि रत्नानि कानि ?

उत्तर :

पृथिव्यां त्रीणि रत्नानि जलम्, अन्नं सुभाषितं च सन्ति।

(ग) त्यक्तलजः कुत्र सुखी भवेत् ?

उत्तर :

धनधान्य-प्रयोगेषु, विद्यायाः संग्रहेषु, आहारे व्यवहारे च त्यक्तलजः सुखी भवेत्।

प्रश्नः 6 : मञ्जूषातः पदानि चित्वा लिङ्गानुसारं लिखत

रत्नानि, वसुन्धरा, सत्येन, सुखी, अन्नम्, वह्निः, रविः, पृथ्वी, सङ्गतिम्।

पुँल्लिङ्ग	स्त्रीलिङ्गम्	नपुंसकलिङ्गम्
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....

Class 7 Sanskrit

उत्तर :

पुँल्लिङ्गम्	स्त्रीलिङ्गम्	नपुंसकलिङ्गम्
सुखी	वसुन्धरा	रत्नानि
वह्निः	पृथ्वी	सत्येन
रविः	सङ्गातिः	अन्नम्।

प्रश्नः 7 :अधोलिखितपदेषु धातवः के सन्ति ?

पदम् – धातुः

कर्तव्यः .....

पश्य .....

भवेत् .....

स्थितः .....

उत्तर :

पदम्	धातुः
कर्तव्यः	√कृ
पश्य	√दृश्
भवेत्	√भू
स्थितः	√स्था